

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

jamk

Huikkea skene -podcastin 1. jakso

Ensimmäisessä jaksossa keskustellaan aiheesta kehitysvammaisten työllisyys yhteiskunnallisena kysymyksenä. Vieraina ovat työelämän asiantuntija Kari Vuorenpää Kehitysvammaisten Tukiliitto ry:stä ja tutkija Hannu Vesala Kehitysvammaliitosta. Haastattelijoina toimivat Liisa Ansio ja Maria Koivuvirta Tuettu osuuskunta -hankkeesta.

Tuettu osuuskunta -hanke on Euroopan sosiaalirahaston rahoittama hanke, jota hallinnoi Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Hankkeen osatoteuttajina ovat Keski-Suomen Kehitysvammaisten Tukipiiri ry, Keski-Suomen Kehitysvammaisten Tuki ry sekä Kehitysvammaliitto.

Hankkeen yhteistyökumppaneina toimivat työvalmennuspalvelu Kätevä Jyväskylässä, Toimintakeskus Mintake Äänekoskella, Toimintakeskus Kaisla Viitasaarella sekä Kehitysvammaisten Tukiliitto ry.

Lisätietoja hankkeesta löydät: www.jamk.fi/tuettuosuuskunta

Mukana tässä podcastissa:

Esittäjä 1: Maria Koivuvirta, Tuettu osuuskunta -hanke

Esittäjä 2: Liisa Ansio, Tuettu osuuskunta -hanke

Esittäjä 5: Tutkija Hannu Vesala, Kehitysvammaliitto

Esittäjä 6: Asiantuntija Kari Vuorenpää, Kehitysvammaisten Tukiliitto ry

Litterointi

[Intro]

Esittäjät 1 (Maria) ja 2 (Liisa) vuorotellen

Työtoiminta, mielekkyys, toimintakeskus, työosuusraha, ansiotyö, osuuskunta, köyhyys, palkka, avotyö, säästö, tuettu työ, päivätoiminta, tuki, toimeksianto, palvelusuunnitelma, vammaispalvelu, sosiaalihuolto.

Esittäjä 2: Liisa

Tervetuloa. Tämä on Tuettu osuuskunta -hankkeen podcast Huikkea skene ja me olemme Liisa Ansio.

Esittäjä 1: Maria

Ja Maria Koivuvirta.

Esittäjä 2: Liisa

Tässä sarjassa käsittelemme kehitysvammaisten ihmisten työllisyyttä ja ansaintamahdollisuuksia.

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

jamk

Esittäjä 2: Liisa

Tässä jaksossa keskustelemme aiheesta kehitysvammaisten työllisyys yhteiskunnallisena kysymyksenä.

Esittäjä 2: Liisa

Me ollaan vierailtu tänä syksynä eri toimintakeskuksessa ja ollaan pidetty semmoinen unelmatyöpajoja kehitysvammaisille, jotka työskentelee näissä toimintakeskuksessa. Unelmatyöpajoissa on tullut monta kertaa esille, että työ ja työssä käyminen on ihan tosi tärkeitä.

Esittäjä 1: Maria

Keskusteltu näihin työpajoihin osallistuneiden kanssa ja he ovat kertoneet, miten ylpeitä he ovat ammatistaan ja työnteon mahdollisuuksista.

Esittäjä 1: Maria

Kehitysvammaliiton mukaan Suomessa on noin kolmekymmentätuhatta työkäistä, kehitysvammaista ja heistä noin 600 on palkkatyössä. Työn räätälöinnillä ja oikeanlaisella tuella työstä voi saada palkkaa huomattavasti useampi kehitysvammaisen.

Esittäjä 2: Liisa

Työn tekeminen on ihmiselle ylipäänsä tosi tärkeitä ja yhteiskunnallisesti merkittävää. Osallistuminen työelämään edistää osallisuutta monin eri tavoin ja sen takia me tänään halutaankin puhua tästä kehitysvammaisten työllisyydestä nimenomaan yhteiskunnallisena kysymyksenä.

Esittäjä 2: Liisa

Me ollaan kutsuttu tänään tänne vieraaksi Kari Vuorenpää, jonka mielestä kehitysvammaisten työllisyyskysymykset ovat niin huikea scene, että hän on työskennellyt niiden parissa jo kaksikymmentäkolme vuotta. Kari Vuorenpää on töissä Kehitysvammaisten tukiliitossa.

Esittäjä 1: Maria

Ja toisena vieraana meillä on Hannu Vesala, jonka mukaan jokainen työtä tekevä ansaitsee työstään korvauksen. Hannu Vesala on töissä Kehitysvammaliitossa tutkijana. Hannu, haluatko lyhyesti esitellä itseäsi.

Esittäjä 5: Hannu

Joo kiitos, kiitos kutsusta, että pääsin mukaan tähän podcastiin tuon Karin kanssa ja teidän kanssa keskustelemaan.

Esittäjä 5: Hannu

Olen tosiaan tutkija Kehitysvammaliitossa. Tutkijan ura on tässä nyt kestänyt jo runsas 30 vuotta. Yhdeksänkymmentäluvun alussa tulin Kehitysvammaliittoon ja tähän kolmeen vuosikymmeneen mahtuu

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

jamk

Kehitysvamma-
liitto

Keski-Suomen
kehitysvammaisten tukipiiri ry

KESKI-SUOMEN
KEHITYSVAMMAISTEN TUKI RY

sitten monenlaisia tutkimusteemoja ja aina tuon tuostakin on tutkimusteemana ollut sitten työllisyyteen liittyvät kysymykset.

Esittäjä 5: Hannu

Ja viimeisimpänä tässä on nämä tutkimukset tai selvitykset, joita teimme viitisen, runsas 5 vuotta sitten kehitysvammaisten ihmisten työllisyystilanteesta ja siinä samassa teimme myös selvityksen työnantajien asenteista kehitysvammaisia työntekijöitä kohtaan. Kiitos.

Esittäjä 2: Liisa

Kiitos Hannu ja tervetuloa. Entäs Kari haluatko vähän esitellä itse itseäsi tässä myös?

Esittäjä 6: Kari

No joo hei vaan kaikille ja samoin kun Hannu niin oikein hieno asia olla mukana tämän tärkeän asian äärellä. Mä olen Kari Vuorenpää työelämäasiantuntija Kehitysvammaisten tukiliitosta ja Kehitysvammaisten tukiliitto on valtakunnallisesti toimiva kehitysvammaisten ihmisten itsensä ja heidän läheistensä ihmisoikeus- ja kansalaisjärjestö.

Esittäjä 6: Kari

Tässä on nyt ne silmälasit, joidenka takaa mä katson tätä asiaa ja mä työskentelen tukiliiton vaikuttamistoiminnan puolella ja sieltä sitten tarkemmin osallisuuden edistämisen tiimissä. Ja vielä kerran oikein tärkeän asian äärellä ollaan.

Esittäjä 1: Maria

On tosi hienoa, että saimme teidät tänne vieraaksi. Hannu ja Kari olette kumpikin tahoillanne tehneet paljon ja merkittävää työtä kehitysvammaisten työllisyyteen liittyvien kysymysten selvittämiseksi ja myös kehitysvammaisten työllisyyden edistämiseksi.

Esittäjä 1: Maria

Kehitysvammaisten työllisyyttä käsitellään myös YK:n vammaissopimuksessa, jossa sopimuspuolet tunnustavat vammaisten henkilöiden oikeuden tehdä työtä yhdenvertaisesti muiden kanssa. Tähän sisältyvät oikeus mahdollisuuteen ansaita elantonsa vapaasti valitsemallaan tai työmarkkinoilla hyväksytyllä työllä sekä työympäristö, joka on avoin, osallistava ja vammaisten henkilöiden saavutettavissa. Vammaissopimuksen mukaan siis kyse on perusoikeudesta tehdä työtä ja myös oikeudesta yhdenvertaiseen kohteluun ja syrjimättömyyteen, eikö niin?

Esittäjä 1: Maria

Mitä olette tästä asiasta mieltä?

Esittäjä 6: Kari

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

jamk

Joo toden totta tämä YK:n sopimus, kun Suomi on sen nyt allekirjoittanut, niin on Suomessa ihan lain tasoista tekstiä. Niinku sanoitte niin se takaa myös vammaisille ihmisille perusoikeudet ja osallisuuden ja korostaa kaiken kaikkiaan yhdenvertaista kansalaisuutta. Ja tässä työelämän puolesta artikla kaksikymmentäseitsemän takaa myös vammaisille ihmisille esteettömän ja yhdenvertaisen liittymismahdollisuuden yhteiseen työelämään.

Esittäjä 5: Hannu

Ja jos saan tähän Karin puheenvuoron jälkeen hieman jatkaa, niin näkisin että tällä oikeudella työhön, että siinä on tälle ihmiselle itselleen monenlaisia merkityksiä. Kokea itsensä tasavertaisena yhdenvertaisena kansalaisena. Se mahdollistaa myös tai on perusta taloudelliselle toimeentulolle.

Esittäjä 5: Hannu

Ja tätä kautta verrattuna siis verrattuna oikeaan työ oikeata työtä siihen työkeskuksessa tapahtuvaan työtoimintaan, niin tämä oikea työ mahdollistaa myös kontaktit ei-vammaisiin ihmisiin, työskennellään samoissa ympäristöissä, joissa kaikki muutkin ihmiset. Eli tässä on myös sosiaalinen ulottuvuus ja kaiken kaikkiaan on minusta koko lailla epäoikeudenmukaista se niin kuin tuossa minun mottoni oli, että kaikki ansaitsee tekemästään työstä korvauksen, että jotain ihmisryhmää pidetään eriarvoisessa asemassa jonkun diagnoosin tai muun perusteella ja eikä maksetakaan palkkaa siitä tai korvausta siitä työstä.

Esittäjä 2: Liisa

Niin tässä tuli jo monta tärkeää näkökulmaa. Maria tuossa alussa sanoi, että vain 600 kehitysvammaista on tällä hetkellä palkkatyössä. Te molemmat olette tutkinut työurallanne kehitysvammaisten työllistämistä ja työllistymistä eli vähän molemmista näkökulmista sen työnantajan puolelta, että niiden kehitysvammaisten työntekijöiden näkökulmasta niin mitä te ajattelette? Mitä hyötyä yhteiskunnalle olisi, jos se työpanos, joka kehitysvammaisilla on antaa yhteiskunnalle, olisi laajemmin yritysten ja yhteisöjen käytössä?

Esittäjä 2: Liisa

Mitä me ollaan ainakin Hannu tästä puhuttu paljon, niin haluatko aloittaa, minkälaisia etuja ja hyötyjä siis olisi siitä, että kehitysvammaiset pystyisi enemmän olemaan palkkatyössä?

Esittäjä 5: Hannu

No tästä on ihan kouriintuntuvaa tietoa. Joitakin vuosia sitten Pasi Ylipaavalniemi teki Helsingin kaupungille tällaisen kustannushyötyanalyysin tuetun työn palvelusta.

Esittäjä 5: Hannu

Että jos nyt ajatellaan, että esimerkiksi työtoiminta työkeskuksessa, kunta on velvollinen järjestämään työllisyyttä edistäviä tai tukevia palveluja, niin nämä työtoiminta työkeskuksissa, se maksaa kunnalle, se ei tuota juuri mitään, se maksaa.

Esittäjä 5: Hannu

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

jamk

Avotyötoimintaa pidetään kunnalle edullisena ratkaisuna, koska se tulee halvemmaksi, kun se työtoiminnan järjestäminen, työ siellä toimintakeskuksessa. Mutta tämän Ylipaavalniemen tutkimus osoittaa, että tuettu työ on kunnalle vielä huomattavan paljon kannattavampaa, kun otetaan huomioon se, että siitä kertyy kunnalle myös verotuloja, kun henkilö on palkkatyössä ja myös muita maksuja. Niin kaiken kaikkiaan Ylipaavalniemen mukaan jokainen tuettuun työhön sijoitettu euro tulee kunnalle takaisin suunnilleen 3 ja puoli kertaisena. Ja, tähän on aivan, mistä nykyään saa sijoittamalleen rahalle 3 ja puoli kertaisen tuoton? Eli tällä on jo tällainen taloudellinen merkitys kunnan näkökulmasta katsottuna.

Esittäjä 2: Liisa

No entä Kari, oletko sinä törmännyt jonkinlaisiin hyötyihin juurikin näille yhteisöille tai yrityksille, jotka työllistää kehitysvammaisia niin siinä, että millaisia hyötyjä niille on?

Esittäjä 6: Kari

No oikeastaan se tämän päivän lähestyminen mun mielestä lähtee siitä, että koska työnantaja rekrytoi työntekijöitä niin se on yksinkertaisesti se heidän antamansa työpanos, joka hyödyttää yrityksiä ja yhteisöjä ihan samalla tavalla kuin kenenkä tahansa työpanos. Se mikä tähän keskusteluun pitää liittää aivan ehdottomasti on se, että minkälaisilla rakenteilla ja minkälaisissa ikään kuin sopimussuhteissa nämä kehitysvammaiset ihmiset, työntekijät, joilla on kehitysvamma tulee antamaan sitä panostaan, että tässä on jo vilissyt avotyötoimintaa ja työtoimintaa.

Toki kehitysvammaiset ihmiset antaa työpanostaan yhteiskunnalle näissäkin rakenteissa, mutta ilman työ sopimusta ja työehtojen tuomaa turvaa ja nyt kun haetaan sitä, että työpanosta annetaan siinä missä muutkin sitä antaa niin samoilla työmarkkinoilla ja samoilla työ sopimuksilla tämän työpanoksen antamisen pitää tapahtua. Ja siitä tulee se yksinkertainen hyöty, että saadaan työntekijöitä työntekijöiden joukkoon ja vieläpä oikeudenmukaisessa suhteessa, että jää tämmöset jopa ihmisoikeuskysymyksenä näkyvät hyväksikäytöt ja väärinkäytöt historiaan.

Esittäjä 5: Hannu

Mä voisin tuohon vielä lisätä hieman toisenlaisen asian liittyen näihin työnantajien näkemyksiin. Meidän selvityksessä, mitä työnantajat ajattelevat kehitysvammaisista työntekijöistä, tuli esille muun muassa sellainen seikka, että kehitysvammaisia ihmisiä työllistävät työnantajat yleensä näkevät, että kehitysvammaisen työntekijä parantaa yrityksen imagoa. Sillä on positiivisia vaikutuksia sekä siellä siihen niin kuin työyhteisön ilmapiiriin että myös asiakkaisiin.

Esittäjä 6: Kari

Tämä on tärkeä huomio Hannu ja oikein hieno tulos tämmöisistä kartoituksista ja kyselyistä työnantajille. Mutta tässä mä pitäisin vielä mielessä, että se perus ja suurin syy tukea ja tutkia tätä asiaa on se, että kehitysvammaiset ihmiset saavat mahdollisuuden antaa työpanoksensa ja sen lisäksi siihen yhtälöön tulee nää mitä Hannu mainitsi.

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

jamk

Esittäjä 1: Maria

Kiitos tästä. Tuleekin sitten heti mieleen se, että kuka tai ketkä ylipäänsä työllistävät kehitysvammaisia, että mistä kehitysvammaisille löytyy työtä? Aloittaisiko vaikka Hannu.

Esittäjä 5: Hannu

Joo, no meidän selvityksemme mukaan valtaosa tuetusti palkkatyöhön työllistyneistä kehitysvammaisista henkilöistä työskentelee yksityisellä, yksityisen sektorin yrityksissä, yli 70 % eli lähes 3/4. Julkisella sektorilla, siis kunnan tuota niin palveluksessa vain murto-osa sellainen 10–15 %. Eli yksityiselle sektorille nämä pääasiassa työllistyy ja tätä on kovasti mietitty ja ehkä yksi syy on se, että yksityisellä puolella se työehdoista, työolosuhteista sopiminen, niiden muokkaaminen on jossain määrin sitten joustavampaa.

Ja millaisiin töihin kehitysvammaiset henkilöt palkkatyön työllistyy, niin tyypillisimpiä on kauppa ja sitten ravitsemusliikkeet, kahvilat, hampurilaisbaarit ja niin edelleen. Näistä tällaisiin työpaikkoihin meidän selvityksen mukaan pääasiassa suurimmaksi osaksi työllistetään. On toki monia muitakin, mutta nämä on niinku niitä yleisimpiä.

Esittäjä 1: Maria

Aivan, jäikö Karilla jotain vielä lisättävää?

Esittäjä 6: Kari

Joo, jos jatkan tohon Hannun kertomaan, niin juuri näin, näin pitää paikkansa. Ja, totta kai tämä tieto on tärkeä, kun mietitään että, niinku mistä sitä työtä mahdollisesti kannattaa etsiä, mutta samaan hengenvetoon lisäisin, että ei kävisi niin, että syntyisi jotain uusia vammaistyöllistymisen saarekkeitä, niin kannattaa tässä yhteydessä pitää ajattelu mahdollisimman laajana ja mä voisinkin ajatella, että ihmiset, joilla on kehitysvamma, löytää töitä sieltä, mistä kuka tahansa muu löytää työtä, että ei ole olemassa semmoisia tiettyjä työtehtäviä, jotka sopii kehitysvammaisille. Toki me tiedetään, että avustavat työtehtävät on luontevia ja niistä löytyy helposti työpaikkoja, mutta kyllä me tiedetään, että työpaikkoja löytyy esimerkiksi rekkafirmoista kuskeina ja näin päin pois, että sieltä mistä muutkin, kun vaan saadaan se työtehtävä oikealla tavalla räätälöityä ja se työhönvalmentajan tuki sinne, niin työmarkkinat on avoimet kelle tahansa.

Esittäjä 2: Liisa

Niin, juuri itse asiassa tätä jäin tässä pohtimaan, että kun työllistamisestä on hyötyä sekä kehitysvammaisille itselleen että sitten niille yhteisöille, mutta sitten kuitenkin niin pieni osa kehitysvammaisista on palkkatöissä, niin mikä siinä sitten on niin vaikeaa? Sää Kari mainitsit sen työhön valmentamisen haasteet, mutta niinku mikä muu tai että mikä siinä työhön valmentamisessa on niinku se haaste? Haluatko Kari vielä vähän jatkaa tästä?

Esittäjä 6: Kari

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

jamk

Joo kyllä mä uskallan väittää vielä tänä päivänä, että suurin pullonkaula kehitysvammaisten ihmisten liittymisellä palkkatyöhön on työhön valmentajien puute. Elikkä kehitysvamma tuo vammaanaan tarpeen toisen ihmisen tarjoamaan tukeen. Täytyy konkreettisesti ajattelevalle ihmisellä olla semmoista toisen ihmisen tarjoamaa tukea, joka liittyy tämmöiseen abstraktiin maailmaan niinku sanotaan ja työhönvalmentajan työllistymisessä se toinen ihminen.

Ja näitä työhönvalmentajia on aivan liian vähän suhteessa tarpeeseen ja kun me saadaan työhönvalmentajia tarpeeksi tukemaan ihmisiä, niin huomattavasti suurempi joukko kehitysvammaisia ihmisiä pääsisi palkkatyön syrjään kiinni.

Toinen mikä tässä voisi olla on se, mistä työnantajat puhuu, että heillä on tietoa liian vähän ylipäättänsä kehitysvammaisten ihmisten työvoimapotentialista tai tästä työhönvalmennuspalvelusta ja siitä tuesta, joka hyödyttäisi sitten tässä yhtälössä, että tietoa työnantajille ja työhönvalmentajia lisää, niin siinä olisi jo aimo annos eteenpäin askellusta.

Esittäjä 5: Hannu

Mä haluaisin jatkaa tuohon Karin erinomaiseen kommenttiin hieman täydellä, että Kari kun mainitsit nämä työhönvalmentajat niitä on liian vähän. Tämä on tosiasia edelleenkin, vaikka vaikuttaa siltä, että näitä olisi kuntiin tullut enemmän. Mutta tuossa viime vuonna valmistui tällainen amk-opinnäytetyö, jonka tekivät Minna Puhtia ja Riitta Jääskeläinen. Olin siinä heitä avustamassa, opastamassa tämän opinnäytetyön tekemisessä ja he tarkastelivat kuntien vammaisille ihmisille tarjoamia työllisyyspalveluja. Ja siinä kohteena oli joukko kuntia ja näitä kun selvitettiin internetsivujen perusteella, niin tämän mukaan tuetun työn palvelua oli kunnissa suunnilleen vaan joka toisessa. Eli vajaasta puolesta puolet kunnista on sellaisia, joissa ei ole tuetun työn palvelua lainkaan tarjolla ja työhönvalmentajan palveluja.

Ja vielä, että tämä keskittyy nää työhönvalmentaja- ja tuetun työn palvelut lähinnä suuriin kaupunkeihin. Aikaisemmin näitä oli pääasiassa vaan Etelä-Suomessa pääkaupunkiseudulla. Nykyään niitä on kyllä muuallakin, mutta tämä on selkeä puute, että tämä on sitten myös esteenä, että jos joku työnantaja haluaisikin työllistää kehitysvammaisen työntekijän, niin kuin taannoin Kehitysvammaliiton ja K-kauppiasliiton yhteisessä hankkeessa oli tällaisia K-kauppiaita, jotka olisivat halunneet työllistää kehitysvammaisia. Mutta homma kariutui siihen, että paikkakunnalta ei löytynyt tuetun työn palvelua, työhönvalmentajaa eikä sitä kautta myöskään sopivia, tai siis tarjolla työntekijöiksi olevia kehitysvammaisia henkilöitä.

Eli kyllä tämä on yksi sellainen iso haaste ja keskeinen tekijä on se kunta, kunnan asenne siihen, että tarjotaanko tällaista palvelua, tyydytäänkö siihen, että etsitään vaan avotyötoimintapaikkoja vai etsitäänkö aktiivisesti palkkatyöpaikkoja ja satsataan siihen työvalmennuksen työhönvalmentajan ja tuetun työn palveluihin.

Esittäjä 6: Kari

Ja mä jatkaisin tuohon vielä tämmöisen ajatuksen, että kyllä meillä on ollut niinku näköpiirissä ja tiedossa jo pidemmän aikaa se, että tämän jo paljon puhutun avotyötoiminnan vankka asema on yksi

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

jamk

semmoinen, joka hidastaa tämän palkkatyöllistymisen määrän lisääntymistä. Elikä se on kuitenkin suhteellisen paljon helpompaa tarjota työvoimaa yritykselle ilmaiseksi, kun se, että lähtee sitten tähän vähän vaivalloisempaan palkkaneuvotteluun ja työn räätälöintiin ja sosiaaliturvan ja palkan yhteensovittamismeininkiin mukaan.

Esittäjä 5: Hannu

Joo, ja tähän liittyy vielä vahvasti sitten myös eri tahojen, eri ihmisten asenteet. Että saattaa olla, että siellä kunnan vammaispalveluissa ehkä nähdään, että ei näistä meidän asiakkaista ole oikeisiin töihin. Ja lähdetään jo lähtökohtaisesti tarjoamaan sitä työkeskusturua tai avotyötoimintauraa.

Ja yhtä lailla sitten myös omaisten asenteet, näkökulmat ollaan ehkä tyytyväisiä pelkästään siihen, että jälkeläinen on päivittäin tekemässä jotain järkevää ja taloudelliseksi toimeentuloksi riittää se työkyvyttömyyseläke.

Että nämä seikat vaikuttaa tähän, että miten muuttaa tätä. Ja meidän tutkimuksessa tai selvityksessä vielä havaittiin se, että palkkatyöhön sijoittuneet versus muut, ja lähinnä avotyötoiminnassa olevat, näiden välillä on selvä sukupolviero. Eli nää nuoremmat kehitysvammaiset, joilla usein useammalla on myös joku ammatillinen koulutus, he on paljon useammin päätyneet sitten palkkatyöhön. Ja vanhemmalle sukupolvelle tätä ammatillisen koulutuksen mahdollisuutta ei ole ollut, että tämä on niin kuin tällainen ero huomattiin siinä.

Ja tähän vaikuttaa suoraan siihen, että kun nähdään, että henkilö on valmistunut johonkin ammattiin, niin silloin ehkä helpommin ajatellaan, no kyllähän hänen täytyy sitten päästä palkkatöihin, ihan oikeisiin töihin.

Esittäjä 2: Liisa

Ja tämä oli sellainen asia, joka meillä siellä niissä unelmatyöpajoissa tuli monta kertaa esille, että on se ammattikoulutus ja on ylpeys siitä omasta ammatista. Että oli tosi hyvä Hannu, kun sen tässä mainitsit. Tää meidän podcast alkaa nyt kääntyä näin loppua kohti jo, mutta minä jäin edelleen vähän miettimään, että olisiko teillä ollut jotain hyviä esimerkkejä tämmöisistä, niinku työllistymisen onnistumisista, että miten joku on työllistynyt tai että miten tätä työllisyyskysymystä on ratkaistu.

Olisiko teillä jommallakummalla joku hyvä esimerkki tähän?

Esittäjä 5: Hannu

Mä luovutan suosiolla puheenvuoron Karille. Oletan, että hän on lähempänä sitä ruohonjuuritasoa kuin minä täällä tutkijan norsunluutornissa.

Esittäjä 6: Kari

No mä en tässä yhtäkkiä haluaisi ehkä nostaa mitään yksittäistä tapausta, mutta semmoisen asian ja ilmiön mä haluaisin nostaa onnistumistarinaan tästä työllistymisestä, Hannu mainitsi tuossa joku aika sitten puheenvuorossaan siitä, että tuki-ihmisiltä ja läheisiltä, jopa työllistyviltä itseltään, saattaa tuota

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

jamk

puuttua usko siihen, että on oikeisiin töihin, kykenee tekemään ”oikeita töitä”, eli tässä yhteydessä puhutaan palkkatyöstä. Ja sitten niinku ajaudutaan tai hakeudutaan niihin kunnan tarjoamiin työtoimintoihin, jotka on niitä palkattomia, huoltosuhteessa tehtäviä töitä.

Ja varsinkin avotyötoiminnan puolella ne avotyötoimintatehtävät on ihan selkeästi samoja työtehtäviä, mitä muut tekee palkkatyönä niin palkattomana työnä tehtyinä ehkä vähän erilaisiin paketteihin paketoituina työtehtävinä tai toimenkuvina, mutta yhtä kaikki samoja työtehtäviä, niin onnistumisen tarinoita on se, että pitkään oli ikään kuin kysy keneltä tahansa, niin tämän tyyppisiä lähestymisiä, että ei näistä työntekijöistä ole palkkatyöhön tai ei löydy perusteita palkanmaksuun, mutta sitten siinä samassa yhteydessä keuhuttiin maasta taivaaseen tää avotyötoiminta, se palkattomana työnä tehty työpanos.

Sillä silloin sanotaanko 5–7 vuotta sitten vielä oli tämä niinku tarina hyvin tuttu, mutta tänä päivänä ollaan työhönvalmennuksen tukemana, ahkerat innovatiiviset työhönvalmentajat kun on käynyt sitten pohtimassa tätä asiaa työnantajien kanssa tai avotyötoimintapaikkojen tarjoajien kanssa, niin ollaankin löydetty semmoinen yhteisymmärrys asioista, että nää jo pidempäänkin mahdollisesti voimassa olleet avotyösopimukset on saatu muokattua palkkatyösopimuksiksi.

Eli ihmiset ovat voineet jatkaa sitä vanhaa avotyötehtäväänsä työsopimussuhteisena työnä ja tätä mä pidän merkittävänä onnistumisena kaikilta näihin prosesseihin osallistuneilta ja tämä on kasvava taiteenlaji, että joskus se oli harvinainen taputusten arvoinen paikka, kun jostain kuului yksittäinen tarina, mutta nyt näitä tarinoita kuuluu sieltä ja täältä. Ja edelleen ne on taputuksen arvoisia operaatioita ja se on kiva, että ne on niinku lisääntyvä taiteenlaji.

Esittäjä 2: Liisa

No niin on. Kuulostaa kyllä tosi huikealta.

Kehitysvammaisten työllisyys on siis monitahoinen yhteiskunnallinen kysymys ja siinä on paljon mahdollisuuksia. Ja työtä on vielä tehtävänä meidän yhteiskunnassa paljon ennen kuin kaikilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet työelämässä ja että tämä YK:n vammaissopimus tältä osin toteutuu meillä.

Kehitysvammaisten vahvempi mukanaolo työelämässä avartaa työn käsitystä ja työyhteisöjä ja joustojen lisääminen ei lisää vaan kehitysvammaisten hyvinvointia vaan koko työyhteisön hyvinvointia. Kun joustot lisääntyvät, myös osallisuus vahvistuu ja kaikkien työhyvinvointi paranee ja tällä on merkitystä myös työn tuottavuuteen ja siihen työssä jaksamiseen.

Kiitos Hannu Vesala ja Kari Vuorenpää, kun olette tänään ollut täällä meidän vieraana tässä meidän podcastissa. Me jatketaan näistä varmasti vielä keskustelua myöhemminkin, mutta lämmin kiitos siitä, että olette ollut tänään täällä.

Esittäjä 1: Maria

Kiitos.

Esittäjä 6: Kari

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

jamk

Kiitoksia.

Esittäjä 5: Hannu

Kiitos.

Esittäjä 2: Liisa

Tämä oli Huikea skene -podcastin jakso: osuuskunnat työnteen mahdollistajina ja ansaintamahdollisuuksien laajentajana. Me olemme Liisa Ansio.

Esittäjä 1: Maria

Ja Maria Koivuvirta.

[Outro]

Esittäjä 2: Liisa

Huikea skene -podcast-sarjassa käsittelemme kehitysvammaisten työllistymistä ja ansaintamahdollisuuksia. Sarjan jaksojen teemat tällä tuotantokaudella ovat: kehitysvammaisten työllisyys, työtoiminta, osuuskunnat, osallisuus ja tukea tarvitseva ihminen yhteiskunnassa sekä mitä ovat avotyö, tuettu työ ja palkkatyö.

Tuettu osuuskunta -hanke on ESR:n rahoittama hanke, jota hallinnoi Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Sen osatoteuttajina ovat Keski-Suomen Kehitysvammaisten Tukipiiri ry, Keski-Suomen Kehitysvammaisten Tuki ry ja Kehitysvammaliitto. Yhteistyökumppaneina hankkeessa ovat työvalmennuspalvelu Kätevä Jyväskylässä, Toimintakeskus Mintake Äänekoskella, Toimintakeskus Kaisla Viitasaarella sekä Kehitysvammaisten Tukiliitto.